

7

8

საქართველოს მოქმედი კანონმდებლობის თანახმად არის თუ არა გათვალისწინებული რაიმე სახის შეღავათი დასაქმებული შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებისათვის?

საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 82-ე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად საშემოსავლო გადასახადით არ იბეგრება ბავშვობიდან შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირის, აგრეთვე მკვეთრად და მნიშვნელოვნად გამოსატყუი შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირების მიერ კალენდარული წლის განმავლობაში მიღებული დასაბეგრი შემოსავალი 3000 ლარამდე.

როგორ მოვიქცეთ თუ ირღვევა შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებები?

ნებისმიერი პირის მხრიდან შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირის უფლებების დარღვევის შემთხვევაში დაინტერესებულ პირს (შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირს, მის კანონიერ წარმომადგენელს, ოჯახის წევრს და სხვა) უფლება აქვს მიმართოს სასამართლოს, ასევე საქართველოს სახალხო დამცველს.

შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირის მიერ სასამართლოსთვის ან საქართველოს სახალხო დამცველისათვის მიმართვის შემთხვევაში არის თუ არა დაწესებული რაიმე სახის გადასახადი?

შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირის მიერ სასამართლოსთვის ან საქართველოს სახალხო დამცველისათვის მიმართვის შემთხვევაში სახელმწიფო ბაჟი ან სხვან სახის გადასახადი არ გადაიხდევინება.

„სახელმწიფო ბაჟის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-5 მუხლის პირველი პუნქტის „მ“ ქვეპუნქტის შესაბამისად, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირები, მათი დაწესებულებები, სასწავლო-საწარმოო ორგანიზაციები და გაერთიანებები, საზოგადოებრივი ორგანიზაციები, გათავისუფლებული არიან განსახილველ საქმეებზე სახელმწიფო ბაჟის გადახდისაგან.

„საქართველოს სახალხო დამცველის შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის მე-16 მუხლის თანახმად დაინტერესებულ პირის მიერ საქართველოს სახალხო დამცველისადმი მიმართვის შემთხვევაში, განცხადება და საჩივარი არ იბეგრება სახელმწიფო გადასახადით, საქართველოს სახალხო დამცველის მიერ ამ პირისათვის განუღებულ სამსახური უფასოა.

შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების დაცვის კუთხით შექმნილი კანონმდებლობა საკმაო მოცულობისაა და წინამდებარე ბროშურაში დასახელებული ნორმატიული აქტების გარდა შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების დაცვას ემსახურება არაერთი საერთაშორისო და ეროვნული ნორმატიული აქტი.

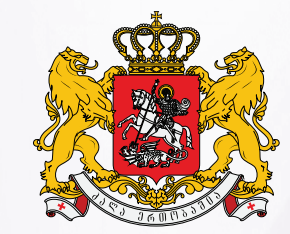

დაირღვა

თქვენი უფლებები?

მიმართეთ

სახალხო დამცველს!

საქართველოს
სახალხო
დამცველი

ზუზუდიის ოფისი
კოსტავას ქ. №58

ტელ.: (+995 32) 2 23 44 99
(+995) 77 50 52 34
(+995) 99 47 38 31

www.ombudsman.ge

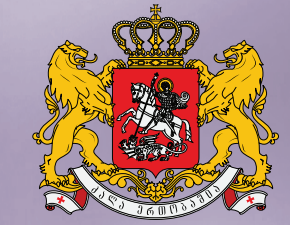
გამოიცა სახალხო დამცველის აპარატის მიერ გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) „ადამიანური უსაფრთხოებისა და სოციალური ინტეგრაციის პროექტის“ ფარგლებში ნორვეგიის მთავრობის ფინანსური მხარდაჭერით

Empowered lives.
Resilient nations.

უზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებები

საქართველოს
სახალხო
დამცველი

ვინ ითვლება შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირად?

შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების შესახებ გაერთიანებული ერების 2006 წლის კონვენციის პირველი მუხლის თანახმად, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებს (შშმპ) მიეკუთვნებიან ადამიანები, რომელთა ხანგრძლივმა ფიზიკურმა, მენტალურმა, ინტელექტუალურმა და სენსორულმა დარღვევებმა დამატებით ბარიერებთან ურთიერთქმედებაში შესაძლოა შეაფერხონ მათი საზოგადოების ცხოვრებაში თანასწორი, სრულფასოვანი და ეფექტური მონაწილეობა.

რა უფლებები აქვთ შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებს?

„შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების შესახებ“ გაეროს 2006 წლის კონვენციის თანახმად, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებს, სხვა პირთა თანაბრად აქვთ:

- სიცოცხლის უფლება;
- კანონის წინაშე თანასწორობის უფლება;
- მართლმსაჯულების ხელმისაწვდომობის უფლება;
- პიროვნების თავისუფლებისა და უსაფრთხოების უფლება;
- წამების ან სასტიკი, არაჰუმანური, დამამცირებელი მოპყრობისა ან სასჯელისაგან თავისუფლებების უფლება;
- ექსპლუატაციის, ძალადობისა და შეურაცხყოფისაგან დაცვის უფლება;
- პიროვნების ხელშეუხებლობის უფლება;
- მოქალაქეობისა და გადაადგილების თავისუფლება;
- დამოუკიდებელი ცხოვრებისა და საზოგადოებაში ჩართვის უფლება;
- აზრისა და რწმენის გამოხატვის თავისუფლება, ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის უფლება;
- პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის უფლება;
- საცხოვრებლისა და ოჯახის პატივისცემის უფლება;
- განათლების მიღების უფლება;
- ჯანმრთელობის უფლება;
- შრომისა და დასაქმების უფლება;
- სოციალური დაცვის უფლება;
- პოლიტიკურ და საზოგადოებრივ ცხოვრებაში მონაწილეობის უფლება;
- კულტურულ, სპორტულ, გასართობ ღონისძიებებში მონაწილეობის უფლება.

რას ითვალისწინებს საქართველოს მოქმედი კანონმდებლობა შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების დაცვის კუთხით?

„შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა სოციალური დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად:

სახელმწიფო უზრუნველყოფს შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა სოციალურ დაცვას და უქმნის მათ საჭირო პირობებს ინვალიდური განვითარების, შემოქმედებითი და სანარმოო შესაძლებლობების რეალიზაციისათვის (მუხლი 3);

შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებებისა და კანონიერი ინტერესების დაცვა უზრუნველყოფილია სასამართლო ან კანონით გათვალისწინებული სხვა წესით (მუხლი 4);

სახელმწიფო ცნობს ყესტების ენას პიროვნებათაშორისი ურთიერთობის საშუალებად და უზრუნველყოფს აუცილებელი პირობების შექმნას მისი გამოყენებისა და განვითარებისათვის (მუხლი 5);

სახელმწიფო ორგანოები, სანარმოები, დაწესებულებები და ორგანიზაციები ინვალიდებს უქმნიან პირობებს საცხოვრებელი, საზოგადოებრივი და სანარმოო შენობებით, ტრანსპორტითა და სატრანსპორტო კომუნიკაციებით, კავშირგაბმულობისა და ინფორმაციის საშუალებებით სარგებლობისათვის, თავისუფალი ორიენტაციისა და გადაადგილებისათვის (მუხლი 7);

დაუშვებელია დასახლებული პუნქტების დაპროექტება და განაშენიანება, საცხოვრებელი რაიონების ფორმირება, საპროექტო გადაწყვეტილებების შემუშავება, შენობათა და ნაგებობათა, მათ შორის სასწავლო-საგანმანათლებლო, კულტურულ-საანახაობითი და სპორტულ-გამაჯანსაღებელი ობიექტების, აეროპორტების, რკინიგზის სადგურების, საზღვაო და სამდინარო სატრანსპორტო საშუალებათა კომპლექსებისა და კომუნიკაციების, კავშირგაბმულობისა და ინფორმაციის ინდივიდუალური საშუალებების მშენებლობა და რეკონსტრუქცია, თუ ეს ობიექტები და საშუალებები არ მიესადაგება შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა საჭიროებებსა და მოთხოვნილებებს (მუხლი 8);

სახელმწიფო მიერ უზრუნველყოფილ უნდა იქნას შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა სამედიცინო, პროფესიული და სოციალური რეაბილიტაცია (მუხლი 13-16);

შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებს სახელმწიფო უქმნის აუცილებელ პირობებს განათლებისა და პროფესიული მომზადებისათვის (მუხლი 17-20);

შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებს უფლება აქვთ იმუშაონ შრომის ჩვეულებრივი პირობების სანარმოებში, დაწესებულებებსა და ორგანიზაციებში, ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმის მიუხედავად (მუხლი 21);

საქართველოს შრომის კოდექსის მე-2 მუხლის მე-3 ნაწილის შესაბამისად, შრომით ურთიერთობაში აკრძალულია დისკრიმინაცია შეზღუდული შესაძლებლობის ნიშნით;

აკრძალულია შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირის ზეგანაკვეთურ სამუშაოზე დასაქმება მისი თანხმობის გარეშე, ასევე ღამის სამუშაოზე (22 საათიდან 6 საათამდე) ამ პირის დასაქმება – მისი თანხმობის გარეშე (ამავე კოდექსის მე-17 მუხლის მეორე ნაწილი, მე-18 მუხლი);

რა სახის სოციალური დახმარების ღონისძიებებია გათვალისწინებული შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებისათვის?

შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირების სოციალური დახმარება ითვალისწინებს როგორც ფინანსური სახის (სოციალური პაკეტი-პენსია, სხვა სახის ფულადი დახმარება), ისე ტექნიკური და სხვა საშუალებებით (სავარძელ-ეტილები, საპროთეზო-ორთოპედიული ნაკეთობები და სხვა სახის დამხმარე საშუალებები) უზრუნველყოფას.

„სოციალური დახმარების შესახებ“ საქართველოს კანონი ადგენს შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებისათვის სოციალური პაკეტის-პენსიის დანიშვნის საფუძვლებს.

სოციალური პაკეტი ენიშნებათ მკვეთრად და მნიშვნელოვნად გამოხატული შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებს, საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობისათვის, თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობისათვის საბრძოლო მოქმედების შედეგად ზომიერად გამოხატული შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებს, სხვა სახელმწიფოთა ტერიტორიაზე საბრძოლო მოქმედების შედეგად ზომიერად გამოხატული შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებს, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ბავშვებს, ბავშვობიდან შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებს, რომლებსაც 18 წლის ასაკის შემდეგ დადგენილი აქვთ ზომიერად გამოხატული შეზღუდული შესაძლებლობის სტატუსი;

აქვს თუ არა დასაქმებულ შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირის სოციალური პაკეტის-პენსიის მიღების უფლება?

მკვეთრად გამოხატული შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე და მხედველობის გამო მნიშვნელოვნად გამოხატული შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებს დასაქმების პარალელურად აქვთ სოციალური პაკეტის მიღების უფლება.

რა ღონისძიებებია გათვალისწინებული შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა სამედიცინო მომსახურების უზრუნველყოფის მიზნით?

შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა სამედიცინო მომსახურების უზრუნველყოფის მიზნით 2012 წლის პირველი სექტემბრიდან ამოქმედდა სახელმწიფო სამედიცინო დაზღვევის პროგრამა, რომელიც სხვა კატეგორიის პირებთან ერთად ითვალისწინებს შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ბავშვთა და მკვეთრად გამოხატული შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა ჯანმრთელობის დაზღვევას.

2013 წლის 28 თებერვლიდან ძალაში შევიდა საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამა, რომლის ფარგლებში ჯანმრთელობის დაზღვევის არმქონე საქართველოს მოსახლეობისათვის, მათ შორის შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებისათვის უზრუნველყოფილია სამედიცინო მომსახურების ხელმისაწვდომობა.

საქართველოს სახალხო დამცველს
ბატონ უჩა ნანუაშვილს

მონაცემები განმცხადებლის შესახებ

სახელი: _____ № _____

გვარი: _____ ქუჩა: _____

მისამართი: ქალაქი (რაიონი): _____ ელ-ფოსტა: _____

ტელეფონი: _____

გ ა ნ ც ხ ა დ ე ბ ა